

Giorgia Meloni posztfasiszta olasz kormányfő pályája és politikája

Két éve lélegzet-visszafojtva figyelte a világ – ki szorongva, ki drukkolva –, mi lesz, ha az 1946-ban született Olasz Köztársaság történetében első alkalommal egy szélsőjobboldali, posztfasiszta párt vezetőjének, az Olaszország Fivérei (Fratelli d'Italia, FdI) elnökének a kezébe kerül a kormányrúd. Az FdI 26 százalékkal messze a legerősebb pártként végzett a 2022. szeptemberi választáson, koalíciót kötött a még szélsőjobboldalibb rasszista, nacionalista Ligával (Lega, volt Északi Liga) és a Silvio Berlusconi alapította jobboldali liberális Hajrá Olaszországgal (Forza Italia, FI). A demokratikus világban nagy volt a riadalom: Olaszországban, Európa harmadik legnagyobb országában veszélybe kerülhetnek az emberi jogok, az információszabadság, az ország euroatlantista elkötelezettsége, egy Orbánéhoz hasonló „illiberális demokrácia” alakulhat ki.

Az elmúlt két év megnyugtatta a nemzetközi közvéleményt: Giorgia Meloni, az ország első szélsőjobboldali és első női miniszterelnöke pragmatikus, kompromisszumkész, józan politikusnak mutatkozott. Nagyrészt felhagyott az Európai Unió szapulásával, szuverenista kirohanásaival, sok kérdésben együttműködik az uniós partnerekkel, ezek közül a legfontosabb, hogy az első pillanattól habozás nélkül elítélte Putyin ukrajnai agresszióját, és ki-

állt Ukrajna feltétlen támogatásáért, emellett konstruktívan együttműködött a migrációs problémák megoldásában. Ráadásul – eddig legalábbis – hasznos szerepet töltött be hídként, közvetítőként régi barátja, eszmetársa, Orbán és az unió között például Ukrajna ügyében. Nagy volt a megkönnyebbülés, Melonit széles körben elismerik, becsülik nemzetközi partnerei. Kevesebb figyelmet kap otthoni politikája, amelynek mérlege már közel sem ilyen pozitív. E kettősség megértéséhez érdemes megismerni, honnan jött, milyen utat járt be, mi motiválja nem csak Olaszországban, de Európában és a világpolitikában is a döntéseit.

Giorgia Meloni 1977-ben született, Róma Garbatella nevű munkásnegyedében nőtt fel. Kétéves volt, amikor adószakértő apja otthagyta a családot, a Kanári-szigetekig meg sem állt. Nővérét és őt édesanyja egyedül nevelte, nehéz körülmények között, egy 45 négyzetméteres lakásban. Gyermekkori társai szerint zárkózott, alacsony termetű, duci kislány volt, amiért sokat csúfolták, a közös játékokból gyakran kizárták. A mama álnéven szerelmes regényeket írt, vele és a nővérével kapcsolatuk a mai napig nagyon szoros. Meloni idegennyelv-tagozatos turisztikai szakközépiskolát végzett, de nem szerezte meg az érettségi bizonyítványt, mert – ahogy mondta – nem volt rá lehetősége, dolgoznia

kellott. Alkalmi munkákat vállalt, volt bébiszitter, szórólapterjesztő, felszolgáló, bárpultos. Alig 15 évesen befogadó közösséget keresve és kommunistaszimpatizáns, őt elhagyó apja ellen fordulva beiratkozott a posztfasiszta, 1946-ban Mussolini hívei és újfasiszta csoportok alapította Olasz Szociális Mozgalom (MSI) ifjúsági szervezetébe. Ekkor kezdődött politikai pályafutása, amely a pártalapításig és a miniszterelnökségig vezetett.

A posztfasiszta mozgalom a második otthona lett. Tizenkilenc évesen már a fasiszta múlttal részben szakító, önmagát nemzeti-konzervatívnak nevező Nemzeti Szövetségre (Alleanza Nazionale, AN) átkeresztelt párt Diák Akció nevű ifjúsági szervezetének országos vezetője, két évvel később az AN színeiben bekerült Róma megyei tanácsába, és közben a párt ifjúsági szervezetének igazgatója, majd elnöke lett. Néhány évig újságíróként is dolgozott az MSI alapította *Secolo d'Italia* című lapnak. Az országos politikában 29 évesen debütált, amikor parlamenti képviselővé választották, majd két évvel később az akkori Berlusconi-kormány ifjúsági ügyekért felelős miniszterévé nevezték ki. Ennyi politikai tapasztalattal felvértezve elérkezettnek érezte az időt a pártalapításra: 2012-ben néhányadmagával – akik ma a kormányában vannak – létrehozták az Olaszország Fivéreit. Négy évvel később már ő a párt elnöke, amelyet szívós munkával az 2018-as 4,3 százalékos választási eredményről fokozatosan sikerül fel tornáznia az első helyre.

Korábban Meloni elismeréssel nyilatkozott Mussoliniról, akit igazi államférfinak nevezett, s bár nem

tagadta, hogy követett el hibákat is, szerinte a tetteit történelmi kontextusban kell megítélni, és elismerni, hogy amit tett, azzal mindig Olaszország érdekeit szolgálta. Jó ideje már nem tesz ilyen nyilatkozatokat. Úgy tűnt, hatalomra jutása óta a kérdést, hogy szélsőjobboldali, posztfasiszta párt-e az FdI, sikerült többé-kevésbé levennie a napirendről. Olyannyira, hogy furcsamód Olaszországban már általában jobboldali vagy jobbközép pártként emlegetik az Olaszország Fivéreit, miután Salvini rasszista, nacionalista Ligája átvette a vezető helyet a szélsőjobb oldalon. Az idén június végén azonban a Fanpage oknyomozó portál egy kétrészes, sokkoló videót tett közzé. A felvételek inkognitóban készültek a Meloni pártjának jövődi politikusait ki-nevelő, Nemzeti Ifjúság (Gioventù Nazionale, GN) nevű szervezet összejövetelein, táboraikban. A szervezetnek 50 ezer tagja van, és központi irodája minden tartományban. Jelentős anyagi támogatást kapnak a párttól, vezetői közül többen az FdI apparátusában vagy parlamenti képviselők mellett dolgoznak. A videókon a fiatalok „Sieg Heil!” és „Duce, Duce!” kiáltásokkal, karlendítéssel, gladiátor-kézzszorítással (ez utóbbi a szélsőjobb egyik üdvözlési módja, és ellentétben a karlendítéssel, nincs betiltva) köszöntik egymást, náci dalokat harsognak, rasszista, homofób, antiszemita szlogenekkel mulattatják egymást. Mint a számára kínos helyzetekben mindig, az első videóra Meloni egyáltalán nem reagált, a második után azonban kénytelen volt megszólalni. Ennek ugyanis az egyik célpontja egy neves holokauszt túlélő és -kutató unokája, Ester Mieli, aki a római

zsidó közösség szóvivője volt, majd belépett az FDI-be, és annak színeiben lett szenátusi képviselő. A pártban tárt karokkal fogadták, miközben a háta mögött aljas, antiszemita, gúnyolódó megjegyzéseket tettek rá. Ekkor már Meloni is kénytelen volt megszólalni. Néhány mondatban elmondta, hogy antiszemitáknak, rasszistáknak nincs helyük a soraikban, majd mélyen felháborodva taglalta, milyen alantas dolog beépülni egy szervezetbe, és arról videót készíteni. Miután felvilágosították, hogy nem magánéleti dolgokról, hanem egy bejegyzett szervezetről készültek a rejtett kamerás felvételek, némileg lecsillapodott. A legkínosabban kompromittálódott szereplőket eltávolították a posztjukról, azóta csend van, kivárták, hogy elüljön a vihar.

A Fanpage-videók közzététele után azonban Olaszországban és külföldön is újra napirendre került a kérdés, hogy vannak-e az FDI-ben posztfasiszták, Mussolini- és faszizmusztalgikusok. Meloni erre rendre azt ismételt, hogy a faszizmus már a történelem része, semmi dolguk vele. S hogy miért nem hajlandó a szájára sem venni az antifaszizmus szót, arra újabban azt a nyakatekert magyarázatot adja, hogy mivel már nincs faszizmus, az ellene való harcnak, az antifaszizmusnak is megszűnt a jelentése. Csakhogy az Olasz Köztársaság köztudottan az antifaszizmusból született 1946-ban, és az ország két évvel később életbe lépett alkotmánya is annak szellemét tükrözi. Emellett azt a felvetést Meloni egyszerűen meg sem hallja, hogy ha szerinte a faszizmus már valóban a lezárt múlt része, vajon mit keres még mindig az Olaszország Fi-

vérei logójában a posztfasiszta MSI-től átvett zöld-fehér-piros lángnyelv, amely ott virít a Duce sírján, szülőházánál és számos fasiszta emlékhelyen, ahol rendszeresen megemlékezéseket, gyűléseket tartanak „a régi szép idők” rituáléjával, és miért hirdeti hitvallása sarkkövéként Meloni a Mussolini-rezsimtől örökölt „Isten, hazza, család” jelszót.

Persze Meloni a múlt eltörlése/elfedése és a jelen valósága közti lavírozás közepette is pontosan tudja, hogy nemcsak a most lelepleződött fiatalok között, hanem közvetlen környezetében is jócskán akadnak posztfasiszták. Csak néhány példa. Olaszország második közbizalmi méltósága, Ignazio La Russa, a szenátus elnöke, az FDI társalapítója több Mussolini-szobrot is tart otthon, a Covid idején pedig azt ajánlotta Facebook-oldalán, hogy kézfogás helyett üdvözlőjék egymást az emberek karlendítéssel a fertőzés elkerülésére. Az agrárminiszter Francesco Lollobrigida, Meloni sógora szóvivőjének pedig azért kellett lemondania az idén nyár elején, mert kiderült, hogy egy azóta meggyilkolt fasiszta ultrával és drogkereskedővel tartott szoros kapcsolatot, többek között antiszemita kijelentésekkel szórakoztatták egymást a WhatsAppon. Daniela Santanchè turisztikai miniszter pedig – aki ellen két éve nyomozás és eljárás folyik könyvelési csalások miatt – egyenesen büszke fasisztának vallja magát, ha az illegális bevándorlók kirúgásáról van szó. Emellett közismert, hogy az önkormányzatokban, az állami intézményekben – mint ahogy az egész társadalomban – szép számmal rejtőznek a Mussolini-rezsimet visszavírók.

A közösségi médiában, illetve a kereskedelmi csatornákon pillanatokon belül milliók nézték meg az oknyomozó portál felvételeit, a közszolgálati adásokban azonban nem lehetett látni/hallani ezeket. Nem véletlenül: a Meloni-kormány hatalomra kerülése után röviddel hozzákezdett „a rendcsináláshoz” a médiában. A RAI közszolgálati televízió és rádió vezetői posztjára Meloni régi párttársát, a közismerten Putyin-barát, Soros elleni összeesküvés-elméleteket terjesztő Giampaolo Rossit nevezték ki. És azonnal megindult az új rend kialakítása. Nagy sikerű műsorokat, sorozatokat töröltek vagy lehetetlen időpontokra tettek át, nem elég lojálisnak tekintett műsorvezetőket menesztettek, nyugdíjaztak, másoknak nem hosszabbították meg a szerződését, és voltak, akiket egyszerűen kiutáltak. A sokak által csak Telemeloninak gúnyolt adókon beindult a cenzúra is. Olaszország felszabadulásának évfordulóján, április 25-én az utolsó pillanatban levették a műsorról Antonio Scurati neves antifasiszta író monológját a Mussolini-rezsim bűneiről, és szó volt benne Meloni felelősségéről is a fasiszta nosztalgia továbbélése miatt. Hivatalosan azzal indokolták a kínos ügyet, hogy Scurati túl magas honoráriumot kért, ám ezt senki nem vette komolyan. Meloni, hogy mentse a helyzetet, a saját Facebook-oldalán közzétette a monológot, de azt addigra persze már milliók látták a közösségi médiában és a kereskedelmi csatornákon.

A médiabefolyás növelését célozzák a második legnagyobb olasz hírügynökség, az AGI megszerzéséről folyó előrehaladott tárgyalások az állami többségi tulajdonban lévő ENI energiaszolgáltatóval. A vevő,

a 80 éves Antonio Angelucci Olaszország egyik leggazdagabb embere, az egészségügyben és a sajtópiacon vannak kiterjedt érdekeltségei, és egyben a kormánykoalícióhoz tartozó szélsőjobboldali, idegenellenes Liga parlamenti képviselője. És miután Meloni másik koalíciós partnere a Hajrá Olaszország, így a Berlusconi alapította Mediaset nevű hatalmas médiabirodalom is kormányközelinek tekinthető.

Meloniék egyébként a nem kormánypárti újságírókat, értelmiségieket, ha azok bármiféle bírálatot fogalmaznak meg, az ország ellenségeinek, provokátoroknak kiáltják ki. A kritikát az ország érdekei elleni támadásnak tekintik, ezért a kormánypartok törvénymódosítással akarják súlyosbítani a rágalmazásért kiszabható pénz- és börtönbüntetéseket, és büntethetővé tennék a szerintük gyakran hamis híreket terjesztő oknyomozó újságírókat is. Egyre több ilyen esetben születik feljelentés, Meloni – aki rövid ideig maga is újságíró volt – magánemberként is több ilyen pert indított becsületsértés címén. Mindezek után nem csoda, hogy már az Európai Unió is több alkalommal jelezte aggodalmát az információszabadság olaszországi helyzetének romlása miatt, a Riporterek Határok Nélkül idei sajtószabadság-rangsorában pedig az ország a tavalyi 41.-ről a 46. helyre csúszott.

A média-térfoglalás és az információszabadság korlátozása mellett kemény kritikát és ellenállást váltanak ki Meloni alkotmánymódosítási tervei is. Ezek közül a legvitatottabb, a „premierato” néven emlegetett változtatás, amelynek lényege, hogy a jövőben a miniszterelnököt közvetlenül a nép választaná. (Eredetileg

a köztársasági elnök közvetlen választásáról volt szó.) A cél állítólag az, hogy Olaszországnak végre stabil kormánya legyen, mivel az eddigiek átlagos élettartama a köztársaság 1946-os születése óta alig több mint egy év volt. Az indoklás első hallásra racionális, ám a módosítási terv részletei már könnyen vezethetnek orbáni hatalomkoncentrációhoz. A kormányfőt ugyanis egyfordulós, a parlamenttel egyszerre esedékes választáson öt évre választanák, és a győztes párt vagy koalíció akár a szavazatok 25-30 százalékával is megkapná a képviselői helyek 55 százalékát. A tervezet – amely sokak szerint kísértetiesen hasonlít Mussolini 1924–25-ös választásitörvény-reformjára – megvalósítása egy személy kezében összpontosítaná a hatalmat, gyengítené a parlament ellenőrző funkcióját és az államfő szerepét, valamint felborítaná a fékek és ellensúlyok rendszerét. Ráadásul mindennek megvalósításához új választási törvényt is kellene alkotni, ami további heves összeütközések terepe lesz a kormány és az ellenzék között.

A kultúrában és az oktatásban is gőzerővel folyik a térfoglalás. A hivatkozási alap itt is ugyanaz: eddig ők, a baloldal uralta a terepet, most eljött a mi időnk. A Meloni-kormány kulturális minisztere, Gennaro Sangiuliano lelkes végrehajtója a főnök asszonya által meghirdetett új értékrend megteremtésének. Szerinte Dante volt a jobboldali gondolkodás megalapozó-

ja, s e nagy előd munkáját kell most folytatniuk. Ennek jegyében múzeumok, színházak, operaházak, különféle kulturális intézmények vezetőit cserélték le egyik napról a másikra a saját embereikre. Néhány példa: a Velencei Biennálénak, a világ legnagyobb, 128 éve alapított kulturális rendezvényének az új elnöke Pietrangelo Buttafuoco újságíró, a posztfasiszta MSI ifjúsági szervezetének volt vezetője; a Maxxi római kortárs művészeti múzeum elnökévé Alessandro Giulit, Meloni régi bizalmi emberét nevezték ki; a híres Piccolo Teatro di Milano – amelynek egyik alapítója és világhíres rendezője Giorgio Strehler volt – igazgatóságának tagja lett Geronimo La

Giorgia Meloni
(forrás: index.hu)

Russa, akinek az apja a szenátus elnöke, a Fratelli d'Italia társalapítója volt Melonival; a nápolyi San Carlo Operaház igazgatójától, a francia Stéphane Lissnertől pedig úgy akartak megszabadulni, hogy 70 évben határozták meg az operaigazgatók nyugdíjkorhatárát. Lissner bírósághoz fordult a személyére szabott módosítás miatt, a pert megnyerte, így ő maradt az igazgató.

Ami Meloni kulturális értékrendjét és ízlését illeti, ő maga gyakran hivatkozik rá, hogy kislány kora óta kedvenc olvasmánya és világszemléletformálója J. R. R. Tolkien *A Gyűrűk Ura* című fantasytrilógiája. Szerinte ezt a „szent szöveget” minden fiatalnak akár többször is el kell olvasnia, és a nemzet keresztény gyökerekhez

való visszatéréséért és azok védelméért úgy kell küzdeniük, ahogy a kis hobbitok szembeszálltak a gonosszal, amelyet ma a modernitás átkai tesztítenek meg (értsd ez alatt a globalizációt, a multikulturalizmust, a gendertudományokat, a hagyományos családmódot veszélyeztető „LMBTQ-hobbit” stb.). „Tolkien nálunk jobban el tudja mondani, hogy miben hisznek a konzervatívok” – ezzel szokta Meloni *A Gyűrűk Ura* olvasására és a hobbitáborokban való részvételre buzdítani a gyermekeket. Büszkén emlegeti, hogy ő maga több alkalommal megtette ezt, és lelkes szervezője is volt ilyen táboroknak. A kulturális miniszter oly mértékben komolyan veszi főnöke kívánságát, miszerint Tolkien szellemében kell kialakítani az új olasz identitástudatot, hogy tavaly egy nagy emlékkiállítás rendeztek a Római Nemzeti Galériában a brit szerző halálának ötvenedik évfordulójára. A rendezvény 250 ezer eurós költségét a tárca fedezte. A kiállítást Meloni – aki egyébként nem szokott kulturális események megnyitóján részt venni – és Santiapichi miniszter nyitották meg. Meloni egy másik kedvelt olvasmánya Michael Ende *Végtelen története*, e fantasy meseregény hőse után adta az Atreju (magyarul Atráskó) nevet a jobboldali fiatalok éves politikai-kulturális fesztiváljának, amelynek Orbán Viktor is vendége volt 2019-ben. Az esemény tavalyi jelmondata: „Isten hozott újra itt, olasz büszkeség!” A legendák világát Meloni a nyilvánosság elől szigorúan elzárt magánéletébe is becsempészte: most nyolcéves kislányát Artúr király feleségének, Lancelot lovag szeretőjének olaszra fordított neve után kereszteltette Ginevrának. Úgy tűnik, a hazafias buzgalom odáig azért nem

terjed, hogy olasz szerzők is felkerüljenek Meloni kedvenc olvasmányainak listájára.

A haza megmentése mellett a magát konzervatívnak nevező Meloni nagy hangsúlyt fektet a hagyományos, keresztény családmódot védelmére. A belügyminiszter nemrégiben körlevélben utasította az önkormányzatokat, hogy mivel a családot egy férfi és egy nő alkotja gyermekekkel, az azonos nemű párok gyermekeinek anyakönyvében nem szerepelhet két nő vagy két férfi szülőként, a külföldön születetteknek pedig a biológiai szülőket kell bejegyezni. Ugyanakkor a „normális”, házasságban élő, egy férfi és egy nő alkotta párok családjait különféle támogatásokkal ösztönzik gyermekvállalásra, ahogy Meloni fogalmazott: minden nő, aki két vagy több gyermeket hozott a világra, nagy hozzájárulással adózott a társadalomnak. A hagyományos családmódot védelmének fenn hirdetett hitelességét némileg gyengíti, hogy Meloni kilenc évet élt élettársi kapcsolatban Andrea Giambruno tévés újságíróval. Kapcsolatukból született a fent említett Ginevra nevű kislány, ám egy éve Meloni rövid úton kitette a férfi szűrét, miután az otromba, csoportos szexre felhívó ajánlatokat tett a munkahelyén kolléganőinek és beosztottainak. (Kérdés, hogy a 47 éves kormányfő hogyan teljesíti majd a társadalom javára tett hozzájárulásként célként kitűzött minimum két gyermek vállalását.) A népesedéspolitikai intézkedésekhez tartozik az is, hogy bár Meloni, korábbi ígéretéhez híven, az 1978-as abortusztörvényt nem szigorították meg, nemrégiben kiegészítették azzal, hogy a nőket a beavatkozás menetéről és a jogaikról

felvilágosító bizottságokban minden klinikán helyet kell adni az abortuszellenes „életvédő” aktivistáknak.

Sokasodnak a figyelmeztető jelzések, hogy az erős akarátú, harcias Meloni egy vezérelvű, egyszemélyi irányítású, a parlamentáris demokráciát elsorvasztó rendszer kiépítésére törekszik. Ha egyáltalán hajlandó vitába bocsátkozni az ellenzék képviselőivel, akik számára nem politikai ellenfelek, hanem a haza ellenségei, gyakran arrogáns, ellentmondást nem tűrő hangon söpri le az érveiket és utasítja rendre őket. Ugyanakkor találékony populista húzásokkal építi a népéhez közel álló, azt szolgáló, nő léteire határozott, megbízható vezető imázsát. Ezt azzal is hangsúlyozza, hogy ragaszkodik kormányfői rangja hímnemű (il presidente) megjelöléséhez a nőnemű (la presidente) helyett. Emellett, amikor csak teheti, büszkén emlegeti, hogy alulról jött, nem az elitből, esélytelenül indult, önerejéből küzdötte fel magát a csúcsig, de megmaradt egyszerű embernek: „Egy vagyok közületek!” – emlékezteti mindig a közönségét. Csak Giorgiának hívja és szólíttatja magát, az idei EU-parlamenti választáson pártja listavezetőjeként ragaszkodott hozzá, hogy a szavazólapon csak a Giorgia név szerepeljen. Nagygyűléseken otthon és külföldön – például a spanyol szélsőjobboldali Voxén spanyolul – pedig így szokott bemutatkozni: Giorgia vagyok, nő, anya és keresztény.

A Meloni-féle autokrácia kiépülésétől tartók nap mint nap az Orbán-rezsim rémét emlegetik, de szerencsére Olaszország még nem tart itt. A demokratikus intézmények működnek, és Meloni, ha olykor szívesen feszegetné is, egyelőre nem lépte át a demokrácia keretrendszerét. A javára

írható, hogy eddig a korrupció gyanúja sem merült fel vele szemben, nem kompromittálódott azzal, hogy Putyin lefizette volna, és aztán ezzel sakkban tartja (mint például Marine Le Pent vagy Matteo Salvini), nem veszik körül a családjából és alattvalói köréből kiemelt oligarchák. Ugyanakkor nem váltotta be, amit hatalomra kerülésekor nagy hangon bejelentett, miszerint vége a haveri világnak, amikor sokan nem az érdekeiknek, hanem a demokrata párti tagkönyvüknek köszönhetően jutnak közéleti funkcióhoz. „Mostantól az érdem számít, és a lapokat én osztom!” – harsogta, majd a rokonai, eszme- és harctársai és azok rokonai közül számosat – gyakran mindennemű szakmai előélet, tapasztalat nélkül – állami, kormányzati és önkormányzati pozíciókba, állami vagy állami többségi tulajdonban lévő cégek igazgatóságába ültetett. Csak néhány példa. A nővére, Arianna Meloni az FDI titkárságának nagy hatalmú igazgatója, a sógora, Francesco Lollobrigida agrárminiszter, az FDI alapításában társa volt Guido Crosetto, aki ma védelmi miniszter, a már említett Ignazio La Russa, a nagy Mussolini-rajongó pedig a szenátus elnöki székében ül.

Mindezek ellenére a pártpolitikusok népszerűségi ranglistáját még mindig Meloni vezeti 43 százalékkal, a nyomában azonban már ott toporog egy ellenzéki rivális jelölt, Elly Schlein, a Demokrata Párt egy éve megválasztott új elnöke. A 39 éves jogász végzettségű Schlein svájci-amerikaiolasz állampolgár, félzsídó, vállaltan biszexuális, politikai tapasztalatot Barack Obama két kampányában szerzett önkéntesként. Az emberi jogok, a kisebbségek melletti, a társadalmi egyenlőtlenségek elleni küzde-

lem, a környezetvédelem élharcosa. Alig egyéves pártelnöki tevékenységének köszönhetően a PD a júniusi EU-választáson a második helyen végzett, Meloniéknál csak hárommal kevesebb, 21 képviselőt juttatva az Európai Parlamentbe. Emellett úgy tűnik, a határozott, energikus fiatal politikusként végre sikerülhet közös ügyek mentén egy széles körű ellenzéki tábor is összekovácsolnia, ami hétről hétre növeli a népszerűségét.

Mindeközben Meloni gondjait szaporítja, hogy az Európai Unióval kiépített kétéves jó viszonyán az utóbbi hónapokban törések mutatkoznak. Miután az olasz kormányfő már elkönyvelte, hogy sikerült elfogadtatnia magát mérsékelt, szalonképes konzervatív jobboldaliként, júniusban a szocialisták, a néppártiak és a liberálisok őt kihagyva alapodtak meg, hogy kit jelölnek az unió legfontosabb posztjaira. Meloni ettől éktelen haragra gerjedt, heves brüsszelezés közepette felháborodva tiltakozott, amiért az egyik alapító és a harmadik legnagyobb ország háta mögött, valamint az EU teljes megújítását követelő választói akaratot – értsd szélsőjobboldali erők sikeres szereplését – semmibe véve kötöttek háttéralkukat. A mosolyszünet második fordulója pedig akkor jött el, amikor Ursula von der Leyen EU-bizottsági elnökségéről szavaztak július közepén, és – a feszültséget az utolsó pillanatig fenntartva – Meloni az újrázó elnök jelöltsége ellen voksolt. Állítása szerint nem tehetett másként, hiszen ki kellett tartania korábbi szilárd elhatározása mellett, hogy jobboldali létére az egyes számú ellenfélnek tekintett szocialistákkal és az Olaszország számára elfogadhatatlan klímavédelmi egyezményt,

a Green Dealt (Európai Zöldmegállapodás) tűzön-vízen át erőltető zöldekkel soha nem áll össze. Csakhogy így meg a szuverenista, EU-ellenes, az unióban karanténba zárt pártok, az Orbán kezdeményezte Patrióták frakciójának tételére sodródott, és újra kérdésessé vált, hogy valójában mit képvisel, nem a szélsőjobb trójai falova-e az unióban. Meloni nehezen meghozott döntése a „nem” szavazattal Von der Leyen ellen – akivel egyébként kifejezetten jó viszonyban van –, otthon is nagy vihart kavart, hárompárti koalíciós kormányában pedig komoly feszültséget okozott, mivel miniszterelnök-helyettesei, Antonio Tajani és Matteo Salvini pártjainak EU-képviselői ellentétesen szavaztak a kérdésről: a néppárti frakcióban ülő Hajrá Olaszország Ursula von der Leyen mellett, míg a Patriótákhoz csatlakozott Liga ellene. A szavazás után rögtön kíméletlenül egymásnak is esett a két párt vezetője. Meloni meg a kölcsönös vádaskodások keresztútjében, egy esetleges kormányválságtól is tartva, védekezik, magyarázkodik: nem pártja vezetőjeként, hanem kormányfőként, Olaszország érdekei vezérelték döntésében, nem igaz, hogy ezzel közös hazájukat elszigetelte vagy annak pozícióját gyengítette volna az unióban.

Kérdés, hogy mindezt hogyan látják az EU-ban. Megértik és elnézik-e Meloninak, hogy a jelenlegi unió szétverésére szövetkezett szélsőségesekkel együtt Von der Leyen ellen szavazott, vagy „büntetésképpen” megakadályozzák, hogy Olaszország megkapja azokat a fontos – köztük egy fajsúlyos biztosi és legalább egy bizottsági alelnöki – posztokat, amelyekre igényt tart. A feladvány nem egyszerű: az EU és Meloni kölcsönö-

sen függenek egymástól. Olaszország gazdasági helyzete nem éppen rózsás, a növekedés 1 százalék alatti, az államadósság közel 3 ezermilliárd euró, a GDP 137,7 százaléka, a költségvetési deficit GDP-arányosan 7,2 százalék (ezért már túlzott deficit miatti eljárás is indult Olaszország ellen), tehát az országnak életbe vágóan fontos, hogy hozzájusson az uniós helyreállítási alapból rá jutó óriási, a teljes keret egyharmadát kitevő 191,5 milliárd euróból még hátralévő összeghez. Emellett Meloninak az is fontos, hogy továbbra is tárgyaló- és szalonképes partnernek tekintsék a nemzetközi politikai színtéren, amihez most már azt is figyelembe kell vennie, hogy rövidesen esetleg Donald Trump lesz az Egyesült Államok elnöke, és az ő szemében jobb színben tűnik fel, ha keményvonalas jobboldali. Az EU-nak pedig az az érdeke, hogy ne szigetelje el Melonit, ne lökje

a legszélsőségesebbek karjaiba, hanem megtartsa kompromisszumkész, az unióellenes erőkkkel tárgyalni képes partnernek.

A jelenlegi olasz politikai rendszert újabban egyre gyakrabban nevezik *afasisztának*, ami azt jelenti, se nem fasiszta, se nem antifasiszta, valahol a kettő között van. A terminust először Mussolini használta 1924-ben hatalma megszilárdítása előtt azokra, akiket még nem sikerült beterenie/bekényszerítenie maga mögé, de antifasiszták sem voltak. Néhány hónapja Nadia Urbinati politológus, a Columbia Egyetem és Gabriele Pendullà irodalomtörténész, a Roma Tre Egyetem kutatója *Afasiszta demokrácia* című tanulmánykötetükben elemezték a jelenséget. Ám akárhogy nevezzék is, az, hogy mivé fejlődik, és a világ hogyan kezeli majd a Melonirezsimet, egyelőre megjósolhatatlan és kiszámíthatatlan.

Melkovic Tamás: Szimbólumok